

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Bakalářská práce

**Vzestup online sázení za posledních 5 let v
Jihočeském kraji**

Autor práce: Natálie Rezková

Vedoucí práce: doc. PhDr. David Urban, Ph.D.

Studijní program: Sociální a charitativní práce

2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum: _____ Podpis: _____

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce doc. PhDr. Davidovi Urbanovi Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

Úvod	5
1 Nelátkové závislosti.....	6
1.1 Definice nelátkových závislostí.....	6
1.2 Znaky závislosti.....	7
1.3 Rozdělení nelátkových závislostí	8
2 Online sázení	12
2.1 Definice online sázení.....	12
2.2 Dostupnost	13
2.3 Historie online sázení.....	14
2.4 Rizika online sázení	15
3 Prevent 99.....	17
3.1 Založení a historie	17
3.2 Základní principy	17
4 Poradna pro nelátkové závislosti.....	19
4.1 Základní informace	19
4.2 Cíle poradny.....	19
4.3 Cílová skupina	20
5 Výzkumná část.....	21
5.1 Cíl výzkumu.....	21
5.2 Sběr dat	21
5.3 Výběr respondentů	21
5.4 Témata pro rozhovor	21
6 Rozhovory	22
7 Diskuse	26
8 Závěr	28
Seznam použitých zdrojů	29
ABSTRAKT.....	32

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila téma Vzestup online sázení za posledních 5 let v Jihočeském kraji. Hlavním důvodem pro napsání této práce bylo zjištění, že ač jsou nelátkové závislosti velmi rozšířený společenský problém, není mu věnována dostatečná pozornost. Mám pocit, že se sociální práce dostatečně nevěnuje problematice nelátkových závislostí a dále také práci s lidmi, kteří si touto problematikou procházejí. Dalším důvodem, proč jsem si téma zvolila bylo, že jsem v rámci studia absolvovala praxi v zařízení Prevent 99. Konkrétně tedy v poradně pro nelátkové závislosti. Po absolvování praxe a pohovorech s pracovníky, kterých je nedostatek, se mi dostalo pocitu, že problematika nelátkových závislostí je velmi rozsáhlý problém. Avšak za rozšířením problematiky online sázení stojí zejména onemocnění Covid-19 a jeho dopad na společnost.

Cílem bakalářské práce je osvětlit vývoj online sázení, jak na tuto situaci reaguje oddělení Preventu 99 – Poradna pro nelátkové závislosti a jeho zaměstnanci. Součástí bakalářské práce bude kvalitativní výzkumné šetření, které provedu pomocí polostrukturovaného rozhovoru se sociálními pracovníky, kteří pracují v poradně pro nelátkové závislosti.

Mé výzkumné šetření proběhne v organizaci Prevent 99. Budu se zajímat o to, jak funguje první kontakt s klienty, jaké jsou zmiňované důvody při jejich příchodu. Dále budu zkoumat, jestli jsou nelátkové závislosti v některých aspektech podobné látkovým závislostem, o jakých rizicích pro sociálního pracovníka se můžeme bavit v odvětví nelátkových závislostí. V poslední řadě se zaměřím na období během nemoci Covid – 19, jaký měl Covid – 19 dopad na zařízení nelátkových závislostí a jejich klienty.

V první kapitole definuji pojem nelátkové závislosti a podrobněji popíšu, jaké jsou znaky závislostí. Také popíšu rozdělení nelátkových závislostí.

Druhá kapitola se bude týkat online sázení. Definuji zde tento pojem a popíšu jeho dostupnost pro veřejnost. Dále se zaměřím na historii online sázení a na to, jaká hrozí rizika, pokud se někdo stane závislým na online sázení.

Ve třetí kapitole se zaměřím na založení a historii organizace Prevent 99. Také na to, jaké jsou základní principy této organizace.

Ve čtvrté kapitole popíšu základní informace o poradně pro nelátkové závislosti, jaké jsou cíle této poradny a jaká je zde cílová skupina.

Následná část bude věnována samotnému výzkumu. Představím zde cíle praktické části bakalářské práce, metodiku sběru dat a výběr respondentů. Výsledky praktické části s teoretickými poznatky porovnáám v diskusi. Poslední částí kvalifikační práce bude závěr.

1 Nelátkové závislosti

V úvodu kapitoly se budu věnovat definici nelátkových závislostí, jaká je definice návykového chování a jaké mohou být následky. Dále vysvětlím, jaké mohou být znaky závislosti a krátce je jednotlivě popíšu. Mnoho lidí si často klade otázky, které věci mohou spadat pod nelátkové závislosti. Proto konec této kapitoly věnuji rozdělení nelátkových závislostí a jejich krátkému popisu.

1.1 Definice nelátkových závislostí

Nelátkové nebo také nechemické, behaviorální či nedrogové závislosti jsou formy závislosti, kdy jsou jednotlivci závislí spíše na určité činnosti než na návykové psychoaktivní droze. Pokud abnormální provádění činnosti vykazuje příznaky podobné drogové závislosti, je diagnóza nelátkových závislostí založena na stejných kritériích. Mají dopad na sociální vazby a odrážejí se v lidské mysli. Kvůli tomu se o některých jevech začíná mluvit jako o závislostech.¹

Návykové chování se definuje jako ztráta kontroly, ke které dochází navzdory dobrovolným pokusům abstinovat nebo jednat určitým způsobem (umírněně). Vzorec chování je typicky charakterizován okamžitým uspokojením (krátkodobá odměna), která je často následována pozdějšími negativními důsledky (dlouhodobé náklady). Míra relapsů je často vysoká u pokusů o změnu návykového chování (prostřednictvím terapie nebo svépomocí).² Problémy se závislostí obvykle začínají v mládí nebo v rané dospělosti a jsou definovány přetrvávajícím vzorcem chování, které zahrnuje pokusy o ukončení a touhy. Před jednáním je očekávání nebo úzkost, po jeho provedení se dostaví úleva a dobrý pocit (spokojenost je však pouze dočasná).³ Je-li k dosažení stejného účinku vyžadováno častější opakování nebo zvýšení intenzity aktivity, je srovnatelný účinek s tolerancí pozorován také u nelátkových závislostí. V těchto případech je cílem vytvořit stejnou subjektivní zkušenost. Netoxikomani často vyjadřují nedostatek kontroly (nad procesem) a jsou frustrováni, pokud nejsou schopni pokračovat v návykovém chování. Klasické abstinenční příznaky fyziologického základu se nestávají tak často jako u chemické závislosti.⁴

Porovnáním jejich klinického profilu s rozpoznávanými drogovými závislostmi, které splňují diagnostická kritéria, můžeme určit, zda se nejedná o nelátkové závislosti v pravém smyslu slova (tedy nejen symbolicky). Tento přístup, který byl vytvořen pro behaviorální závislosti, jako je závislost na televizi nebo hracích automatech, byl založen na současných diagnostických kritériích, což je myšlenka, že určité nadměrné chování je snadněji klinicky identifikováno.⁵

Brown a Griffiths v zásadě tvrdí, že následujících šest klíčových prvků (příznaků) je přítomno ve všech závislostech: nápadnost, změny nálad, tolerance, stažení se, konflikt a relaps. Tvrdí, že závislosti lze operativně definovat jako jakoukoli akci splňující všechny

¹ Srov. FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). Str. 19,20.

² Srov. FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů. Praha: Grada, 2009. Psyché (Grada). Str. 13,14.

³ Srov. KALINA, Kamil. Klinická adiktologie. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). Str.222-227.

⁴ Srov. NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. 5., rozšířené vydání. Praha: Portál, 2018. Str. 57-60.

⁵ Srov. NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. 5., rozšířené vydání. Praha: Portál, 2018. Str. 62.

tyto požadavky. Je docela zřejmé, že se někdo může intenzivně věnovat potenciálně návykovým koníčkům, aniž by si závislost skutečně vytvořil. Může být někdo závislý, pokud po ukončení určité nadměrné aktivity (jako je mluvení, hraní online her nebo nakupování) nepocítuje abstinenční příznaky? Podle nich je rozdíl mezi zdravým vzrušením a závislostí v tom, že to první přispívá k životu, zatímco to druhé ho odvádí. ⁶

Začneme-li bio-psycho-sociálně-duchovní teorií závislosti, behaviorální závislosti jsou v podstatě patologické chování, které má z klinického hlediska škodlivý dopad na zdraví člověka, ať už v somatickém (fyzickém), psychickém (psychickém) sociální nebo duchovní oblasti. I když obvykle nepoškozují přímo (hlavně) lidský organismus, jak se to děje v důsledku akutních nebo dlouhodobých psychoaktivních intoxikací látkami, jejich geneze a účinek má mnoho charakteristik s drogovými závislostmi. Navíc nelátkové závislosti mohou mít smrtelné následky, stejně jako závislosti na látkách. ⁷

1.2 Znaky závislosti

Silná touha nebo pocit puzení užívat látku (craving, bažení)

Bažení znamená, že jedinci se zalíbil pocit po užití látky a chce tento pocit získávat opakovaně.

Některé projevy při psychickém bažení

- Zhoršení paměti
- Snížené vnímání a delší reakční doba
- Zvýšení srdeční frekvence

Některé z těchto změn mohou také odpovídat na stav nadměrného stresu.

Zhoršené sebeovládání

Problémy se sebeovládáním zhoršují chutě. Na druhou stranu jsou i lidé s aspiracemi, kteří mohou mít sebeovládání dobře zachováno, ale jsou i lidé, kteří se i přes to, že si touhu neuvědomují, přestávají se, pokud jde o danou látku, ovládat. Za těchto okolností existují lidé, kteří mají aspirace, ale postrádají vědomí touhy. Lidé se přestávají ovládat zejména v těchto situacích:

- Jedinec je sám v sobě ztracený. Nedokáže se sám v sobě vyznat. Je důležité, aby si uvědomil, jaké jsou jeho emoce a psychika. Tyto věci totiž předcházejí zejména bažení. V těchto situacích může být nápomocna například psychoterapie, relax či meditace.
- V určité fázi se setkáváme s nadprůměrnou únavou a vyčerpáním, proto je důležité pokusit se o změnu svého životního stylu.
- Sebeovládání se nejvíce snižuje, pokud se jedinec objeví pro něj v nevhodném prostředí. Je to takové prostředí, kde se setkával s pokušením návykové látky/činnosti. Může to být například bar či hospoda. Je velmi důležité, aby se jedinec těmto místům vyhýbal. ⁸

⁶ Srov. BLINKA, Lukáš. Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba. Praha: Grada, 2015. Psyché (Grada). Str. 73-80.

⁷ Srov. KALINA, Kamil. Klinická adiktologie. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). Str. 300-308.

⁸ Srov. https://is.muni.cz/th/lemdm/Bakalarka_nova.pdf

Význačnost

Aktivita, kterou se jedinec zabývá, se stává tím nejdůležitějším, co ho mohlo v životě potkat. Tato aktivita začíná měnit i jeho myšlení, chování.

Tolerance

Míra spokojenosti se snižuje, tudíž musí jedinec vynaložit více aktivity k tomu, aby byly jeho pocity uklidňující.

Relaps

Při relapsu se stále dokola opakují veškeré věci, které souvisí se závislostí.

Konflikt

Závislost mění jedince k nepoznání. S tím se mění i jeho chování a stává se, že se začínají objevovat konflikty například v rodině nebo v zaměstnání.⁹

1.3 Rozdělení nelátkových závislostí

V této části kapitoly popíšu, jaké existují druhy nelátkových závislostí. Dále každou závislost v krátkosti jednotlivě popíšu.

Patologické hráčství

Hazardní hry jsou riskantní sázení částky s očekáváním zisku, který je vyšší než vsazená částka. Hazardní hry, problémové hráčství a patologické hráčství jsou tři hlavní kategorie hry.¹⁰

Patologické hráčství je považováno za závislost, protože má mnoho charakteristických rysů jiných závislostí. Například zintenzivnění hraní, kdy se této činnosti věnuje stále více času, nebo zhoršení sociálních interakcí, což se může projevit například nedostatkem sebekontroly a kontroly nad hrou hráče.¹¹

Závislost na hazardních hrách je charakterizována opakujícími se záchvaty hazardu, které závislý není schopen ovládat, i když mu neposkytují žádné peníze nebo jiné výhody. Místo toho vážně zasahují do věcí souvisejících s rodinou, financemi, zaměstnáním a osobním životem. Větším hraním se hráč snaží nahradit své finanční ztráty v naději, že rychle splatí své narůstající dluhy.¹²

Až 94 % obsedantních hráčů má finanční potíže na úrovni osobního finančního bankrotu. Alternativně byli násilně vystěhováni ze svých domovů kvůli nedoplatkům hypotéky a až 69-76 % těchto hráčů přišlo o zaměstnání.¹³

⁹ Srov. KRÍŽOVÁ, Ivana. Závislosti: pro psychologické obory. Praha: Grada, 2021. Psyché (Grada). Str: 132.

¹⁰ Srov. DÁVIDOVÁ, Michaela. Patologické hráčství: výskyt, diagnostika, léčba, komplexní pohled na problematiku. Praha: Grada Publishing, 2020. Str: 62

¹¹ Srov. PRUNNER, Pavel. Psychologie gamblerství, aneb, Sázka na štěstí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Str: 74.

¹² Srov. Státní zdravotní ústav. *Gamblerství* [online]. © 2023 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z <https://www.nzip.cz/clanek/255-gamblerstvi>

¹³ Srov. DÁVIDOVÁ, Michaela. Patologické hráčství: výskyt, diagnostika, léčba, komplexní pohled na problematiku. Praha: Grada Publishing, 2020. Str: 29.

Často mluvíme o hazardních hrách, když mluvíme o nutkavém nebo problémovém hraní. Jsou to hry, kde hráč může zaplatit za šanci vyhrát. Kromě „výherních“ automatů, které se vyvinuly do modelu hazardních her (83 % léčených patologických hráčů uvádí jako příčinu problémů automaty), patří mezi další formy hazardu hraní v kasinech, kostkové hry, loterie (zejména stírací karty kvůli jejich rychlým výsledkům), karetní hry. Někteří operátoři nabízejí „živé hry“, ve kterých může hráč sledovat dealera prostřednictvím kamery na obrazovce, stejně jako další hry, které vypadají, že vyžadují dovednost, ale ve skutečnosti jsou většinou založeny jen na náhodě.¹⁴

Kleptomanie

Ve společnosti existuje podskupina osob, které jsou nesprávně označovány za zloděje. Psychiatrický stav známý jako kleptomanie se vyznačuje nekontrolovanou touhou krást nesmyslné věci, které často nevydělavají (např. kancelářské sponky, propisky atd.). To vysvětluje, proč bohatí jedinci často patří ke kleptomanské populaci. Na rozdíl například od obyčejných zlodějů, jejichž jasným cílem je ukrást cenný předmět a užít si uspokojení rychlých peněz. Přesto jsou to kapsáři, kteří často u soudu ospravedlňují kleptomanii ve snaze uniknout trestní odpovědnosti.¹⁵

Dodnes není úplně jasné, jaká je přesně příčina, či co to způsobuje. Kleptomanii může také způsobit genetická predispozice ve spojení s faktory prostředí, stejně jako jiné psychiatrické poruchy. Psychologické problémy se mohou objevit v důsledku nerovnováhy v systému neurotransmiterů (sloučenin, které přenášejí impulsy mezi nervovými buňkami). Mnoho duševních poruch často koexistuje s kleptomanií.¹⁶

Psychoterapie je základním kamenem léčby, během níž se pacient učí chápat své emoce a ovládat potřebu krást. Jako doplněk psychoterapie lze využít podávání léků ze třídy antidepresiv a stabilizátorů nálady. Individuální rozdíly ovlivňují, jak dobře léčba dlouhodobě funguje.¹⁷

¹⁴ Srov. Gambling nebo patologické (problémové) hráčství – Prev-Centrum. Prev-Centrum – Pomáháme s řešením obtížných životních situací [online]. Copyright © 2017 [cit. 14.1.2023]. Dostupné z: <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/gambling-nebo-patologicke-problemove-hracstvi/>

¹⁵ Srov. Kleptomanie | Medicína, nemoci, studium na 1. LF UK. Stránky o medicíně, nemocech a studiu na 1. LF UK [online]. Copyright © 2011 MUDr. Jiří Štefánek, IČO 88318427. [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://www.stefajir.cz/kleptomanie>

¹⁶ Srov. Tamtéž.

¹⁷ Srov. MLČOCHOVÁ, E. *Příznaky-projevy nemocí* [online]. Copyright © 2012 – 2018 [cit. 14.1.2023]. Dostupné z: <https://www.priznaky-projevy.cz/psychiatrie-sexuologie/596-kleptomanie-priznaky-projevy-symptomy>

Hypersexualita

Hypersexualita neboli sexuální závislost je ve společnosti často vnímána jako triviální problém, který je většinou způsoben nedostatečným pochopením problému.

Jde o psychiatrický stav a nezáleží na tom, kolik sexuálních partnerů daný jedinec má, ale spíše na jeho neschopnosti regulovat svou sexuální touhu, která se následně vymkne jeho kontrole.¹⁸

Příznaky tohoto onemocnění jsou například nadměrné žádosti o sex od partnera, opakované nevěry a časté střídání partnerů. Fixace na pornografii nebo dokonce používání erotických čar. Narkomani zjišťují, že ani toto je dostatečně neuspokojuje a v důsledku toho se dostaví pocit viny, ponížení nebo melancholie a touha se rychle vrátí.¹⁹

Kromě toho, že je hypersexualita známkou jiných duševních chorob, jako je bipolární afektivní porucha, schizofrenie nebo organické poškození mozku, může být také úzce spojena s jinými závislostmi, jako je závislost na drogách nebo alkoholu. Také může být výsledkem užívání konkrétních drog. Jedinec začne používat sex jako hlavní formu zvládnutí. Jeho poptávka po sexu roste a svou hypersexualitu již nedokáže ovládat²⁰. Hypersexualita ztěžuje navázání a udržení oddaných romantických nebo jiných hlubokých citových vazeb. Můžeme zde zmínit například manželství. Může to tyto vztahy zcela zničit. Ti, kteří nedodrží dostatečná opatření, jsou vystaveni zvýšenému riziku nákazy sexuálně přenosnými nemocemi, jako je HIV/AIDS, kapavka, syfilis a žloutenka typu B, když se zabývají promiskuitou nebo často střídají partnery.²¹

Dalším častým problémem jsou neočekávaná těhotenství. Deprese může být výsledkem ponížení, rozpaků a frustrace, kterou lidé s nutkavými sexuálními poruchami pociťují ze svého chování. Podobně jako u jakékoli závislosti je možné mít abstinenční příznaky, jako je úzkost, vnitřní napětí, netrpělivost, agresivita a ztráta soustředění.²²

Poruchy příjmu potravy

Různé psychiatrické problémy známé jako poruchy příjmu potravy. Zahrnují neuspořádané stravovací návyky, posedlost hmotností, tělesným obrazem a jídlem. Pokud jsou tyto nemoci zanedbány, mohou mít fatální zdravotní následky a představovat ohrožení života. Mluvíme zde například o mentální anorexii, mentální bulimii, záchvatovitým přejídání a dalších specifických poruchách příjmu potravy (OSFED).²³

¹⁸Srov. NZIP. NZIP – Národní zdravotnický informační portál [online]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/264-hypersexualit>

¹⁹ Srov. FAFEJTA, Martin. Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti. Praha: Portál, 2016. Str: 62.

²⁰ Srov. ŠTĚRBOVÁ, Dana a Miluše RAŠKOVÁ. The specifics of communication in relation to sexuality I: helping professions in relation to sexuality, including persons with intellectual disabilities. Olomouc: Palacký University Olomouc, 2014. Str: 26.

²¹ Srov. WEISS, Petr. Sexuální chování v ČR – situace a trendy. Praha: Portál, 2001. Str: 89.

²² Srov. WEISS, Petr. Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. Str: 105-108,

²³ Srov. Treasure, Janet, Schmidt, Ulrike, Furth, Eric van. The essential handbook of eating disorders. Wiley, 2005. Str: 148.

OSFED: Toto je univerzální termín pro poruchy příjmu potravy, které se vyznačují podstatným narušeným stravovacím chováním, ale nesplňují kritéria pro jiné odlišné poruchy.

Mentální anorexie: Tento stav je charakterizován výrazným úbytkem hmotnosti, zkráceným obrazem těla a strachem z přibírání na váze. Anorektičky mohou výrazně omezovat příjem potravy až do té míry, že jsou podvyživené.

Mentální bulimie: Tento stav je charakterizován častými epizodami záchvatovitého přejídání a očistnými akcemi, jako je zvracení nebo užívání laxativ.

Porucha záchvatovitého přejídání: Tento stav je charakterizován opakovanými epizodami záchvatovitého přejídání bez čištění.²⁴

Rizikové faktory: Problémy s jídlem se mohou objevit u každého, ale několik proměnných to může zvýšit. Zahrnují historii traumatu nebo zneužívání, nízké sebevědomí, dědičnost, proměnné prostředí, kulturní vlivy a environmentální stresory.

Zdravotní důsledky: Podvýživa, dehydratace, nerovnováha elektrolytů, gastrointestinální problémy, srdeční problémy a další potíže jsou jen některé z hlavních zdravotních problémů, které mohou poruchy příjmu potravy způsobit.²⁵

Léčba: K léčbě problémů s jídlem lze použít psychoterapii, léky a dietní poradenství. Součástí léčby může být také řešení základních psychologických problémů, jako je deprese nebo úzkost.

Prevence: Běžnou součástí programů prevence poruch příjmu potravy je podpora dobrého tělesného obrazu, snížení stigmatu spojeného s nadváhou a řešení společenských tlaků souvisejících se vzhledem.²⁶

²⁴ Srov. PAPEŽOVÁ, Hana, ed. Spektrum poruch příjmu potravy: interdisciplinární přístup. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada). Str: 25-30.

²⁵ Srov. PRAŠKO, Ján. Úzkostné poruchy: klasifikace, diagnostika a léčba. Praha: Portál, 2005. Str: 76.

²⁶ Srov. PAPEŽOVÁ, Hana, ed. Spektrum poruch příjmu potravy: interdisciplinární přístup. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada). Str: 89-96.

2 Online sázení

V této kapitole se věnuji tématu online sázení. Na začátku definuji online sázení a s jakými problémy se můžeme v online světě setkat. Dále popisuji, jaká je dostupnost online sázení. Nakonec popisuji kratší historii tohoto problému a jaká se mohou s touto závislostí vyskytnout rizika.

2.1 Definice online sázení

Internetové sázení, běžně označované jako online hazardní hry, je sázení na různé sportovní události nebo aktivity prostřednictvím internetu.

Internetové sázení často znamená vytvoření účtu u sázkové kanceláře nebo sázkové stránky, provedení vkladu na účet a následné sázení na různé sportovní události, kasinové hry nebo jiné hry.

Internetové sázení je praktický a oblíbený typ hazardu, protože umožňuje uzavírat sázky z libovolného místa s připojením k internetu.²⁷

Internetové sázení, běžně označované jako online hazard, v poslední době roste na popularitě. Díky rozmachu internetu a mobilních technologií mohou lidé nyní snadno navštěvovat sázkařské stránky a uzavírat sázky na různé aktivity a události z pohodlí svého domova.²⁸

Online sázení může být vzrušujícím a zábavným způsobem, jak zabít čas, ale je důležité si uvědomit nebezpečí a nevýhody. Pravděpodobnost závislosti je významnou obavou.

Dalším problémem je možnost finanční ztráty. Mohlo by být lákavé uzavírat významné sázky s cílem zbohatnout, ale je důležité mít na paměti, že kurzy jsou často proti vám a že většina online hazardních hráčů nakonec prohraje peníze.²⁹

Na internetové hazardní hry v různých zemích a územích také platí různé zákony a pravidla. I když některé sázkové stránky mohou být podvodné nebo provozovány nezákonně, je důležité se ujistit, že používáte spolehlivé a legální stránky.³⁰

Navzdory těmto nebezpečím je pro mnoho lidí sázení přes internet zábavné. Může být zábavné hrát kasinové hry, sledovat své oblíbené sportovní týmy nebo se věnovat jiným online herním aktivitám. Stanovení hranic, sázení pouze s finančními prostředky, které si můžete dovolit prohrát, jsou zásadní kroky k bezpečnému a zodpovědnému zapojení se do online sázení.³¹

²⁷ Srov. ROSE, Nelson I. a Martin D. OWENS. Internet gaming law. 2nd ed., rev. and expanded. Nakladatelství: Mary Ann Liebert, 2009, str: 127

²⁸ Srov. BĚLÍK, Václav, Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ a Blahoslav KRAUS. Slovník sociální patologie. Praha: Grada, 2017. Pedagogika (Grada). Str: 133-138.

²⁹ Srov. VACEK, J. Nelátkové závislosti – patologické hráčství [online]. © [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.adiktologie.cz/file/404/patologicke-hracstvi.pdf>

³⁰ Srov. RAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Hemí právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Str: 21.

³¹ Srov. BĚLÍK, Václav, Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ a Blahoslav KRAUS. Slovník sociální patologie. Praha: Grada, 2017. Pedagogika (Grada). Str: 135.

Podávání sázek online může být zábavné a vzrušující, ale je životně důležité dbát opatrnosti a být si vědomi nebezpečí. Můžete si užít online sázení a zároveň omezit nebezpečí a nevýhody spojené s tímto typem zábavy nastavením limitů a opatrností.³²

Stále je možné považovat hazardní hry za morální selhání nebo prohřešek ve společnosti. Je také považováno za rozšířenou zábavu nebo druh zábavy. Společenská přijatelnost se týká zejména forem hazardních her, které lze provozovat online a téměř odkudkoli. Všudypřítomná reklama na online sázení a online poker v hlavním vysílacím čase, mimo pouze během sportovních přenosů, je jedním z nejlepších ukazatelů toho, jak se tato problematika rozšířila v každodenním životě a mezi širokou veřejností. Povědomí veřejnosti o fenoménu online sázení se stále vyvíjí, přestože média věnují pozornost rizikům spojeným s hracími automaty a dalšími technickými vymoženostmi.³³

Podle některých studií je patologie pravděpodobnější u hráčů na internetu než u hráčů offline. Internet v sobě spojuje řadu zajímavých vlastností, včetně rychlosti, dostupnosti, snadnosti, vizuálních a zvukových prvků a anonymity. Hlavními faktory, které ovlivňují provozování hazardních her na internetu, jsou jejich dostupnost (84 %), přizpůsobivost (75 %), dostupnost 24 hodin denně (66 %), společenská přijatelnost (67 %), rozmanitost (57 %), úspěšná reklama (40 %), anonymita (25 %), možnost hrát "demo" hry (21 %) a provozování těchto her rodinnými příslušníky (14 %).³⁴

Online sázení se řídí dle zákona č. 186/2016 Sb. Je to zákon o hazardních hrách.³⁵

2.2 Dostupnost

Online sázení je atraktivní díky své místní a okamžité dostupnosti. Hrát lze téměř vždy a všude, zejména s ohledem na rozvoj internetu a moderních zařízení, jako jsou chytré telefony. Jako místo pro trávení času s ostatními nebo jako součást širšího společenského zážitku je sociální a osobní dostupnost již komplexnějším jevem s několika aspekty. Pravidelní hráči často hovoří o požitku, který mohou mít z hraní online.³⁶

K sociální přístupnosti přispívá i nemožnost sociální kontroly. Většina internetových hráčů ji provozuje, přičemž se většinou drží mimo dosah rodiny. Není to tak samozřejmé jako například návštěva heren nebo kasin. Rodina tedy nemůže toto neukázněné chování kontrolovat.³⁷

³² Srov. BLINKA, Lukáš. Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba. Praha: Grada, 2015. Psyché (Grada). Str: 497.

³³ Srov. BLINKA, Lukáš. Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba. Praha: Grada, 2015. Psyché (Grada). Str: 497.

³⁴ Srov. BLINKA, Lukáš. Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba. Praha: Grada, 2015. Psyché (Grada). Str: 509.

³⁵ Srov. 186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách. Zákony pro lidi - Sbírká zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-186>

³⁶ Srov. ŠEVČÍKOVÁ, Anna. Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). Str: 104.

³⁷ Srov. Gambling na internetu: Peníze jsou pro online sázkáře jen virtuální čísla | Radio Wave. Radio Wave [online]. © 1997 [cit. 01.03.2023]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/gambling-na-internetu-penize-jsou-pro-online-sazkare-jen-virtualni-cisla-6705599>

Jedním z faktorů, proč internetoví hráči hrají častěji než ostatní hráči, je dostupnost. Pro většinu lidí, kteří mají každodenní přístup k internetu, se hraní online stále častěji stává velmi nízkoprahovou volbou pro účast na hazardním chování.³⁸

Ve srovnání s dřívějším provozováním kamenných poboček, kde byla nabídka poměrně omezená a příliš se nezvyšovala, je počet takto prezentovaných šancí nesrovnatelný.³⁹

Další výhodou internetu je přístup sázejících k důkladnějším informacím o událostech v týmech, které by dříve nemohli vidět. Skutečnost, že internetové podniky fungují nepřetržitě čtyřicet hodin denně, tři sta šedesát pět dní v roce, na rozdíl od kamenných poboček, které jsou otevřeny jen v určitých hodinách, je další významnou výhodou.⁴⁰ Internetové podniky nemusí otevírat kamenné provozovny v několika městech. Tím výrazně sníží své provozní náklady, jako je nájemné nebo mzdy zaměstnanců. Z tohoto důvodu si většina poskytovatelů internetových služeb neúčtuje náklady na zpracování jednotlivých sázek, což je pro sázkaře poměrně výhodné.⁴¹

2.3 Historie online sázení

Historie online sázení, které se běžně označuje jako online hazardní hry nebo iGaming, začíná v polovině 90. let, kdy se internet začal stávat stále populárnějším. InterCasino, první webovou stránku pro internetové sázení, představila v roce 1996 softwarová společnost Cryptologic, která vytváří online bezpečnostní řešení. Hráči na InterCasino mají možnost vsadit skutečné peníze na hry včetně blackjacku, rulety a výherních automatů.⁴²

Brzy následovaly další webové stránky pro online hraní a toto odvětví se rychle rozrostlo. Planet Poker, první online pokerová stránka, otevřela své brány v roce 1998. Po ní následovalo několik online pokerových heren, například PartyPoker a Paradise Poker.⁴³

K rozšíření online hazardních her přispěla technologická zlepšení, jako je vyšší rychlost připojení k internetu a vytvoření mobilních zařízení. Hráči mají nyní možnost

³⁸ Gamblerství | NZIP. NZIP – Národní zdravotnický informační portál [online]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/255-gamblerstvi>

³⁹ Srov. Gambling na internetu: Peníze jsou pro online sázkaře jen virtuální čísla | Radio Wave. Radio Wave [online]. Copyright © 1997 [cit. 01.03.2023]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/gambling-na-internetu-penize-jsou-pro-online-sazkare-jen-virtualni-cisla-6705599>

⁴⁰ Srov. Sázení on-line na internetu. DSL.cz [online]. Copyright © 2023 dsl.cz [cit. 01.03.2023]. Dostupné z: <https://www.dsl.cz/clanky/156-sazeni-on-line-na-internetu>

⁴¹ Srov. Gambling na internetu: Peníze jsou pro online sázkaře jen virtuální čísla | Radio Wave. Radio Wave [online]. Copyright © 1997 [cit. 01.03.2023]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/gambling-na-internetu-penize-jsou-pro-online-sazkare-jen-virtualni-cisla-6705599>

⁴² Srov. Sázkové kanceláře, kursově sázky online, sázení na sport [online]. [cit. 2012-03-4]. Dostupné z: <http://www.sazim-online.cz/>

⁴³ Srov. Bezpečnostní otázky při výběru online sázkové stránky | Diit.cz. Diit.cz - Vybráno z IT [online]. Copyright © 1998 [cit. 07.03.2023]. Dostupné z: <https://diit.cz/clanek/bezpecnostni-otazky-pri-vyberu-online-sazkove-stranky>

sázet i na cestách díky mobilním aplikacím a responzivním webovým stránkám, které začaly poskytovat online hazardní firmy.⁴⁴

S rostoucí popularitou se online hazardní hry setkaly s regulačními problémy. Řada zemí, včetně USA, přijala předpisy, které internetové hazardní hry omezují nebo přímo zakazují. Přesto některé státy, včetně Spojeného království, zavedly právní regulační struktury, které umožnily existenci internetových hazardních her.⁴⁵

Dnešní multimiliardový trh s hazardními hrami na internetu nabízí obrovský výběr her a sázkových příležitostí. Sázet lze na sporty, kasinové hry, poker, bingo a další hry. S dalším rozvojem tohoto odvětví se ke zlepšení herního zážitku využívají nové technologie jako je virtuální a rozšířená realita. Přesto stále přetrvávají sociální a regulační problémy spojené s hraním online jako jsou například obavy ze závislosti a hraní nezletilých.⁴⁶

V roce 2004 se předpokládalo, že existuje více než 50 000 internetových stránek umožňujících online sázení, přičemž v roce 1997 jich bylo 80.⁴⁷

Nyní se budeme zabývat otázkou, kolik peněz se ročně otočí v online sázkách. Především si musíme uvědomit, že tato čísla jsou pouze orientační; množství finančních prostředků nelze v současné době určit ani se alespoň trochu přiblížit správnosti. Klíčovým důvodem je odmítnutí sázkových kanceláří zveřejnit své interní údaje. Jako referenční bod použijeme statistiky ze studie společnosti Sportel (www.sportel.com), která předpovídala obraty pro různé evropské země a zbytek světa v roce 2009. Prognózy obratu na rok 2010 činily pro Francii 800 milionů eur, pro Spojené království 3,5 miliardy eur, pro Itálii 1 miliardu eur a pro Španělsko 1,35 miliardy eur. Za celou EU se předpokládal obrat přes 8 miliard eur. Podle předpovědí by měly celosvětové příjmy v roce 2012 činit 20 miliard dolarů. Zopakujme, že celkový obrat by byl mnohem vyšší. Zde se jedná pouze o legálně uzavřené sázky podle zákonů 16 různých států. Ve Francii, kde by se počátečních 800 milionů eur v roce 2010 obrat více než zdvojnásobil na 1,8 miliardy eur v roce 2012, je tento zisk pozoruhodný.⁴⁸

2.4 Rizika online sázení

Abyste mohli sázet online, musíte poskytnout osobní a finanční údaje. Pokud používáte nebezpečné webové stránky nebo prozradíte své přihlašovací údaje jiným osobám, existuje možnost, že vám je hackeři ukradnou.

Podvody: Existuje možnost, že falešná stránka pro online sázení se zmocní vašich peněz a zmizí, aniž by vám poskytla jakékoli služby. Vždy se ujistěte, že si vybíráte dobře zavedené a spolehlivé stránky pro online sázení.

⁴⁴ Srov. ŠEVČÍKOVÁ, Anna. Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. Psyche (Grada). Str: 89-90.

⁴⁵ Srov. JARVIS, Robert M. a Martin D. OWENS: Gaming law: cases and materials. 2nd edition, nakladatelství LexisNexis, 2003, Str: 47.

⁴⁶ Srov. VACEK, J. Nelátkové závislosti – patologické hráčství [online]. © [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.adiktologie.cz/file/404/patologicke-hracstvi.pdf>

⁴⁷ Srov. VACEK, J. Nelátkové závislosti – patologické hráčství [online]. © [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.adiktologie.cz/file/404/patologicke-hracstvi.pdf>

⁴⁸ Srov. WATSON, Stevie; LIDDELL Jr., Pearson; MOORE, Robert S. and William D. ESHEE Jr.: The Legalization of Internet Gambling: A Consumer Protection Perspective, Journal of Public Policy & Marketing Vol. 23, No. 2 (Fall, 2004), pp. 209-213. [cit. 2012-03-4]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/30000761>.

Finanční ztráta: Při sázení online hrozí finanční ztráta. Můžete přijít o více peněz, než jste očekávali, protože šance nejsou vždy ve váš prospěch.

Negativní emoce: Sázkáři si rychle uvědomí, že ne vždy vyhrávají. Mnoho nepříjemných emocí má často základ ve zklamání po prohře. I depresivní příznaky mohou být známkou dlouhodobého neúspěchu. Intenzivní hněv je další typickou emocí, která může vést k násilnému jednání nebo impulzivnímu užívání drog, nejčastěji alkoholu.

Osobní život: Dotyčný člověk uvažuje o hazardních hrách neustále a všude. Vzhledem k tomu, že mnoho sázek může být uzavřeno "živě" nebo v době, kdy je sportovní událost vysílána v televizi, sázející neustále spěchá k počítači nebo zvedá telefon, aby nepropásl příležitost uzavřít úspěšnou sázku. Takové jednání může narušovat každodenní činnosti, narušovat pracovní rozvrh a vést k řadě vztahových problémů (hádky, odcizení partnerů...). Pokud má subjekt dotazu nutkavé myšlenky na uzavření sázky právě v této chvíli, je to červený signál.⁴⁹

⁴⁹ Srov: NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. Str: 80-82.

3 Prevent 99

V této kapitole se věnují organizace prevent 99. Tato organizace je velmi důležitá pro problematiku nelátkových závislostí. Nejdříve popisují založení a historii této organizace. Dále se věnují tomu, jaké principy v této organizaci převládají.

3.1 Založení a historie

V roce 1999 byla v Českých Budějovicích založena společnost Prevent 99. Zakladateli organizace byl soubor odborníků a profesionálů z oblasti školství, sociální práce a medicíny, kteří pochopili potřebu důkladné a koordinované strategie řešení sociálních problémů a podpory zdravého životního stylu v dané oblasti.

Její činnost je z velké části zaměřena na společenské a veřejně prospěšné důvody na rozdíl od dosahování zisku pro své členy nebo akcionáře, protože byla v České republice registrována jako nezisková organizace.

Od svého založení získala společnost Prevent 99 finanční pomoc od řady organizací, včetně darů od soukromých osob, obecních samospráv české vlády.

V prvních letech své činnosti se Prevent 99 soustředil především na protidrogovou prevenci a ve spolupráci s místními úřady a školami nabízel mládeži a jejím rodinám vzdělávací programy a poradenské služby. Prostřednictvím programů pro práci s komunitou, včetně sportovních akcí, hudebních festivalů a dalších společenských událostí, se organizace také snažila podporovat dobré mravy a aktivní život.

Pro řešení těchto problémů vytvořila organizace řadu nových služeb a programů, včetně propagačních kampaní, vzdělávacích programů a seminářů.

Skupina se postupem času rozvíjela a rozšiřovala svou působnost a stala se nejvýznamnějším jihočeským odborníkem v oblasti sociální prevence.

V současné době Prevent 99 nadále úzce spolupracuje s krajskými úřady, vzdělávacími institucemi a dalšími skupinami s cílem napomáhat dobré životní pohodě lidí, odrazovat od zneužívání drog a kriminality a podporovat zdravý život.⁵⁰

3.2 Základní principy

Tato česká společnost se zaměřuje na bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Prevent 99 se řídí následujícími zásadami.

Bezpečnost na prvním místě: V první řadě se zaměřuje na bezpečnost a ochranu zdraví svých zaměstnanců. Všichni pracovníci pracují díky úsilí společnosti v bezpečném a zdravém prostředí.

Dodržování předpisů: Věnují se dodržování všech zákonů a směrnic týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti. To se týká pravidel pro ochranu životního prostředí, nebezpečných materiálů a bezpečnosti práce.

Prevence nehod a úrazů: Snaží se zabránit nehodám a úrazům tím, že identifikuje a omezuje možná nebezpečí na pracovišti. V rámci toho jsou zaměstnanci řádně poučeni a jsou jim poskytnuty bezpečnostní pomůcky.

⁵⁰ Srov. O nás - PREVENT 99. PREVENT 99 - Sociální práce, podpora rodin a vzdělávání. [online]. Copyright © 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/o-nas/>

Zásady a postupy: Prioritou společnosti je neustálé zlepšování všech aspektů postupů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Aby bylo zajištěno, že zásady a postupy jsou účinné a aktuální, zahrnuje to jejich pravidelné vyhodnocování a aktualizaci.

Účast zaměstnanců: Společnost považuje účast zaměstnanců za zásadní pro zajištění bezpečného a zdravého pracoviště. Firma podporuje zaměstnance v účasti na bezpečnostních výborech a dalších programech určených k podpoře bezpečnosti a snižování počtu úrazů.

Komunikace: Podpora bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti závisí na účinné komunikaci. Aby bylo zajištěno rychlé odhalení a řešení bezpečnostních rizik, snaží se společnost udržovat otevřené komunikační linky se svými zaměstnanci, klienty a dalšími zainteresovanými stranami.⁵¹

⁵¹Srov. O nás - PREVENT 99. PREVENT 99 - Sociální práce, podpora rodin a vzdělávání. [online]. Copyright © 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/o-nas/>

4 Poradna pro nelátkové závislosti

V této kapitole se věnuji poradně pro nelátkové závislosti, která je součástí organizace Prevent 99. Nejdříve popisují základní informace o tomto zařízení, kdy byla založena a jaký je jejich hlavní cíl. Dále jaké má poradna cíle a jaké jsou základní prvky jejich poslání. Nakonec se zaměřuji na cílovou skupinu této organizace.

4.1 Základní informace

Je to poradenské zařízení s kořeny v České republice, které nabízí pomoc a péči v oblasti nedrogových závislostí. Mohou to být například závislosti na hraní hazardních her, internetu a počítačových hrách. Instrukce byla založena v roce 2009 mnoha odborníky v oblasti terapie závislostí.

Pro osoby s jinými závislostmi, než na návykových látkách nabízí Prevent 99 různé druhy léčby. Tyto služby zahrnují psychoterapii, výukové programy, individuální a skupinové poradenství. V zařízení pracují psychologové a terapeuti s výcvikem v terapii závislostí.

Hlavním cílem centra je pomáhat lidem při vytváření zdravých dovedností pro zvládnutí závislosti a zlepšování jejich celkové pohody. Součástí poradenského procesu je hledání příčin závislostního chování a snaha o jejich léčbu prostřednictvím terapie a dalších intervencí.

Zařízení nabízí pomoc také rodinám a blízkým osobám, které trpí jinými než drogovými závislostmi. Tato pomoc zahrnuje poradenství a návody, jak se s blízkou osobou vypořádat a jak jí pomoci v procesu uzdravování.

Obecně je zařízení Prevent 99 neocenitelným nástrojem pro české občany, kteří bojují s nedrogovými závislostmi, i pro jejich rodiny. Zařízení je spolehlivým poskytovatelem služeb léčby závislostí díky svému rozsáhlému přístupu k léčbě a znalému personálu.⁵²

4.2 Cíle poradny

Cílem poradenského zařízení pro nelátkové závislosti je doprovázet klienty na jejich cestě k zotavení tím, že nabízí komplexní terapii založenou na důkazech pro osoby s nelátkovými závislostmi.⁵³

Níže jsou uvedeny některé základní prvky poslání poradenského centra pro nelátkové závislosti:

Vyhodnocení a diagnostika: Aby bylo možné určit základní příčiny a faktory přispívající ke vzniku závislosti, snaží se centrum poskytnout důkladné vyšetření a diagnostiku poruch souvisejících s nelátkovými závislostmi.

Léčba na míru: Cílem zařízení je nabídnout léčebné plány, které jsou přizpůsobeny specifickým požadavkům a okolnostem každého člověka. V průběhu léčby může být

⁵² Srov. Poradna pro nelátkové závislosti. PREVENT 99 - Sociální práce, podpora rodin a vzdělávání. [online]. Copyright © 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/pnz/#sluzby>

⁵³ Srov. Poradna pro nelátkové závislosti. PREVENT 99 - Sociální práce, podpora rodin a vzdělávání. [online]. Copyright © 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/pnz/#sluzby>

použita kombinace léčebných postupů, jako je kognitivně-behaviorální terapie, motivační rozhovory a psychoedukace.

Podpora pro rodiny: Centrum chápe dopady, které mají nelátkové závislosti na rodinné příslušníky a blízké přátele, a poskytuje poradenství a podporu příbuzným osobám, které bojují se závislostí. Aby se zabránilo relapsu a podpořilo dlouhodobé zotavení, nabízí centrum pacientům pokračující péči a podporu i po ukončení léčebného programu. Centrum se také snaží podporovat vzdělávání a porozumění v komunitě ohledně nelátkových závislostí, jejich dopadů na lidi a rodiny a možností léčby, které jsou k dispozici.

Celkovým cílem centra pro léčbu nelátkových závislostí je pomáhat lidem, kteří trpí nelátkovými závislostmi, se soucitem a péčí založenou na důkazech a zároveň zvyšovat povědomí veřejnosti o těchto onemocněních.⁵⁴

4.3 Cílová skupina

Mezi potenciální klienty takového léčebného centra mohou patřit:

1. Lidé, kteří trpí špatnými účinky v důsledku problematického vzorce chování, který si vytvořili v souvislosti s užíváním jiných než návykových látek.
2. Rodiny a blízcí lidí s nelátkovými závislostmi, kteří chtějí pomoc a vedení při pochopení závislosti a poskytnutí podpory své blízké osobě.
3. Zdravotníci a odborníci na duševní zdraví, kteří se zabývají pacienty s jinými než návykovými látkami a kteří potřebují více zdrojů a pomoci při léčbě těchto onemocnění.⁵⁵

Obecně jsou cílovým trhem pro Prevent 99 korporace a organizace, zatímco cílovým trhem pro zařízení pro léčbu nelátkových závislostí jsou lidé postižení nelátkovými závislostmi, kteří jsou jednotlivci, rodiny a zdravotníci.⁵⁶

⁵⁴ Srov. Nprohraj.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB. Nprohraj.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB [online]. Copyright © 2023 Nprohraj.se [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nprohraj.se/#kdojsme>

⁵⁵ Srov. Jak mám poznat, že blízký je závislý na sociálních sítích a co s tím můžu dělat? - Nprohraj.se. Nprohraj.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB [online]. Copyright © 2023 Nprohraj.se [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nprohraj.se/jak-mam-poznat-ze-blizky-je-zavisly-na-socialnich-sitich-a-co-s-tim-muzu-delat/>

⁵⁶ Srov. Nprohraj.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB. Nprohraj.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB [online]. Copyright © 2023 Nprohraj.se [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nprohraj.se/#kdojsme>

5 Výzkumná část

Praktickou část této bakalářské práce představuje výzkumné šetření, které bylo provedeno v Poradně pro nelátkové závislosti v Jihočeském kraji, které je vedené organizací Prevent 99. Poradnu pro nelátkové závislosti jsem si vybrala, jelikož jsem zde byla na povinné praxi a měla jsem možnost navázat kontakt jak s pracovníky, tak s klienty.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jaká je práce v praxi s lidmi, kteří jsou klienty v poradně pro nelátkové závislosti. Dále také jak poznamenala nemoc Covid - 19 celou organizaci a práci sociálních pracovníků.

5.2 Sběr dat

Výzkumné šetření a sběr dat probíhal pomocí kvalitativního výzkumu, který byl tvořen polostrukturovaným rozhovorem. S tématy, která se týkali našeho rozhovoru, jsem respondenty seznámila krátce před rozhovorem, aby měli představu, jakých témat se v rozhovoru dotknu. Pro rozhovor jsem si vyčlenila přibližně hodinu. Do tohoto času započítávám i dobu, kde jsem respondenti seznamovala s tématy.

Všichni respondenti souhlasili, že budou při rozhovoru nahráváni na diktafon, který mi pomůže při přepisování dat. Také jsem respondenty seznámila se svou bakalářskou prací. V přepisu dat byla zachována veškerá anonymita respondentů.

5.3 Výběr respondentů

Pro rozhovory jsem oslovila sociální pracovníky, kteří mají nebo v minulosti měli možnost pracovat s lidmi, kteří se stali závislými na nelátkových závislostech. Respondenty jsem dohromady oslovila tři. To je počet, který určuje všechny pracovníky, kteří jsou v Poradně pro nelátkové závislosti zaměstnaní.

5.4 Témata pro rozhovor

Rozhovor byl vytvořen osnovou témat, která jsem si připravila předem. S okruhy byli respondenti seznámeni před tím, než samotný rozhovor proběhl, aby měli představu o tom, čeho se bude týkat. Témata byla doplněna otázkami, které mě napadli během rozhovoru či samy z rozhovoru vyplynuly.

- 1) Jak fungovala problematika nelátkových závislostí před pandemií Covid – 19.
- 2) Jak probíhal vzestup online sázení.
- 3) Jak vybraní pracovníci reagovali na období Covid – 19.

6 Rozhovory

Fungování problematiky nelátkových závislostí před pandemií Covid - 19

V rámci fungování problematiky nelátkových závislostí před pandemií Covid – 19 byli zmíněna témata, která s tímto souvisí.

Bylo to za A.) Jaké byli nejčastěji zmiňované důvody klientova příchodu.

„ Pokud budeme mluvit o tom, že ta aktivita nepředstavuje tak velký problém, vždy je to bráno jako odreagování nebo zábava. “ (R1)

„ Pokud bychom měli mluvit přímo o sázení, zejména kurzovém sázení na sport, tak je to vždy spojené s tím, že ten sázkař tomu nějak rozumí. Protože sám nějak sportuje, má přehled a sleduje sportovní dění. “ (R2)

„ Klienti zmiňují, že je to vždy výhra. Všichni říkají, že výhra větší částky v sázkaři vyvolá radost. “ (R3)

Respondenti se shodli na tom, že nejčastější a možná i jediné důvody, které klienti při příchodu zmiňují jsou zábava a výhra. Pokud bychom mluvili přímo o online sázení na sporty většinou to bývá ten důvod, že klient je sám bývalý sportovec, a to danému sportu bezkonkurenčně rozumí.

Za B.) Zda klienti přichází sami od sebe nebo k tomu jsou donuceni například od svých blízkých.

„ Většinou přicházejí na popud někoho jiného. V tuto chvíli mluvíme o někom v blízkém okolí či rodině. “ (R1)

„ Je samotný to hodně trápí. Reálně je tohle takové specifikum naší cílové skupiny. Klienti jsou na tom fyzicky tak špatně, že ta motivace je dobrá a stane se, že přijdou i sami. “ (R2)

„ Někdy se stane, že klient už tu situaci nezvládá, ale neví, jak to říct, tak se snaží dělat různé nástrahy, aby blízká osoba přišla na to, že například sází nebo že mu hrozí exekuce a poté přicházejí spolu. “ (R3)

Doplňující informace k této otázce se shodovaly a zněly takto: *„ My i cílíme na osoby blízké a chceme, aby s klientem někdo přišel. Je to z několika důvodů – ze zkušenosti víme, že je potřeba ošetřit i tu osobu blízkou, jelikož tomu nerozumí a postupně jí dochází vše, co to znamená. Takže je velmi důležité, aby situaci porozuměli i blízké osoby a aby věděli o veškerých rizicích, která zde jsou. Zároveň mezi klientem a blízkou osobou už není žádné tabu. Pokud přijdou do poradny spolu, klient je schopný o situaci lépe mluvit a my zde sloužíme i jako koordinátoři rozhovoru. Většinou od toho má každá strana nějaké očekávání a tyto očekávání se mohou lišit. Tohle jsou ty věci, které se řeší lépe díky tomu, že do poradny přijdou spolu. “*

V této otázce se odpovědi respondentů lišili. Každý na to má odlišný názor, avšak může to být způsobené i tím, že každý má ve své blízkosti jiné klienty a každý příběh je jiný. Naopak v doplňující otázce se shodovali. Věří tomu, že i práce s blízkými osobami je velmi důležitá pro léčbu klienta. Pokud tedy přijde klient do zařízení sám ze svého přesvědčení, lze i tak předpokládat, že upřímné otevření své rodině ho nemine.

Za C.) Jak probíhá první kontakt s klienty.

„ Při prvním setkání řešíme základní věci jako je cíl naší spolupráce, rizika a očekávání. Potom si většinou klienta a osobu blízkou rozdělíme. Každý má jiné obavy a my s nimi pracujeme individuálně. Jeden z nás pracuje s hráčem a druhý z nás pracuje s tím blízkým. Radíme jim, jak by ten průběh měl vypadat, co se pravděpodobně bude dít v jejich vztahu. Po nějaké době si dáme opět společné setkání a mluvíme o tom, co a jak se toleruje a tak dále. “

Výpovědi respondentů se v této části shodovali. Pracovníci mají nějakou strukturu toho, jak by se sezení měli vést. Dále je důležité dodat, že každý z pracovníků je tu pro všechny klienty, avšak někteří mají speciální výcviky i k práci s rodinou, tudíž se většinou blízká osoba klienta přeměruje tam.

Za D.) Zda mohou být u nelátkových závislostí podobné následky jako u látkových.

„ V něčem ano. Například v tom, jak by se mělo během léčby nebo po léčbě změnit prostředí. Avšak tady budeme mluvit o dvou odlišných věcech. Je prostředí, kde žiji a prostředí, kde musím fungovat jako je například práce. Pokud budeme mluvit přímo o sázkařích, tak to záleží na spoustě věcech. Pokud to bude sázkař, pro kterého je spouštěč to, že vidí peníze v hotovosti a pracuje v nějaké velké firmě nebo jako nákupčí, tak tam je na místě, aby začal uvažovat o změně zaměstnání. Nejlépe o takové, kde nebude mít přístup k hotovosti nebo je nebude mít vůbec na starosti. Nejtěžší je to potom ale například u těch sportovců. Nejedná se pouze o jejich zaměstnání, ale i o kamarády, jelikož se pohybuje mezi zájmově podobnými lidmi. Tam už je velmi těžké tohle opustit. Takže potom s klientem na sezení řešíme například to, jestli má od těchto lidí opustit nebo se tomu postavit a říct nahlas, jaký je jeho problém a že s ním potřebuje pomoci. Například tím, že se budou bavit o jiném tématu, než jsou sázky. Často je ta druhá možnost to nejlepší. Je to náročné, ale dá se to zvládnout. Je špatné, že se může stát, že klient promluví o svém problému nahlas a není to respektováno. V tom případě nezbyvá než od tohoto prostředí opustit. Myslím si, že v tomhle je to dost podobné jako u látkových závislostí. “ (R2)

Dva ze tří respondentů odpověděli, že se domnívají, že zde žádná podobnost není. Dle jejich názoru je to sice závislost, ale každá je velmi odlišná. Jedna odpověď se lišila. Zde byl názor takový, že zde určitá podobnost je. Jelikož jsou to pořád závislosti, i když na odlišné věci. Týká se to zejména klientova prostředí. To je věc, která vždy byla a je u všech lidí a nelze ji změnit či rozlišit podle toho, na jakých látkách jsou lidé závislí.

Velmi málo zmiňovanou informací při práci s klienty, kteří jsou nelátkově závislí, jsou zmiňovaná rizika. Není jich tolik jako například při práci s látkově závislými, ale nějaká zde existují.

„ Může to být například to, že sem přijde někdo, s kým se osobně známe. V tom případě máme přesně stanovené postupy, jak pracovat. Většinou této osobě doporučíme jiné zařízení. Také zde stále platí přísná mlčenlivost, takže pokud se o tom dozvíme takto, nesmíme nikomu nic sdělit, i když by se nás to osobně dotýkalo. Potom se může stát, že se nás ty příběhy osobně dotknou víc, než bychom chtěli, ale na to máme taky své postupy. “ (R1)

Víme tedy, že rizika zde existují, i když nejsou ve velkém množství. Během rozhovoru mi však přišlo, že ani tyto věci nejsou brány v plném rozsahu jako rizika, jelikož jsou proti tomu velmi dobrá opatření.

Průběh vzestupu v online sázení

V rámci průběhu vzestupu online sázení bylo zmíněno téma, které s tímto souvisí.

Za A.) O jakých částkách ve směru online sázení hovoříme.

„ Mluvíme o částkách, které jsou pro klienta nadstandartní. Za vydělané peníze si něco koupí a za zbytek jdou opět vsadit, jelikož jsou to peníze navíc se kterými nemusí nijak hospodařit. To tedy znamená, že zvýší sázky, vklady a frekvenci. Někdy se stane, že to opět vyjde a scénář se opakuje. To je však výjimečné. Ve většině případů už ta výhra nevyjde. Tady nastává ten zlom, jelikož výhra není, ale frekvence sázení klientovi již zůstává. Klient si řekne, že se to musí obrátit a sáhne pro peníze do svých úspor. V tuto chvíli je jedno, jestli sázka vyjde nebo nevyjde, jelikož už v této chvíli se klient pohybuje na hraně. Klient se dostane do kolotoče, kdy začne sázet peníze z výplaty nebo si začne peníze půjčovat. “ (R2)

Tato otázka mi přišla velmi důležitá i z pohledu člověka, který s takovými věcmi nemá zkušenost. Nedá se říct, že by do takové skupiny, kde se bavíme o velkých penězích spadali všichni klienti, avšak je to velká většina. Já osobně jsem neměla žádnou představu, o jakých částkách se dá mluvit, proto vnímám toto zjištění za důležité.

Reakce pracovníků na období Covid – 19

V rámci reakcí pracovníků na období Covidu – 19 byli zmiňovaná témata, která s tímto souvisí.

Za A.) Jaký byl dopad pandemie na zařízení.

„ Jedna z věcí byla ve způsobu hraní a nárůstu klientů. Jedna hlavní věc, která se stala byla ze strany online hazardních společností. Posílili prostor pro sázení. V jejich aplikacích se objevovali čím dál víc her. Druhá věc je ta, že se zjednodušila legislativa. Zjednodušil se přístup. Dříve se muselo dojet na pobočku sázkařské kanceláře a do banky. Od doby Covidu -19 stačí, když svůj OP naskenujete a zašlete pro kontrolu online. Hodně lidí se přesunulo ze svého života do toho virtuálního. Pro nás to znamenalo, že jsme měli čím dál tím více klientů. “ (R1)

„ Nám to přineslo 1000% nárůst a změnu stylu práce. My jsme i před covidem pracovali zhruba se 100 rodinami face to face. Každý jsme na sebe měli 27 klientů v online prostředí. Online jsme provozovali už před Covidem – 19, to jsou naše webové stránky Neprohraj se. Tam nám lidi psali a našim cílem před Covidem – 19 bylo, že mapujeme problém, vyměníme si pár emailů a dovedeme ty lidi do poradny nebo je doporučíme někam jinam. Přes ten Covid – 19 se to úplně celé změnilo, protože ty lidi nemohli chodit k nám. To znamená, že daleko víc psali. Před Covidem jsme měli těch 27 lidí a v současné době ze statistiky za rok 2022 tam je 271 lidí online. To samozřejmě není jen tak, takže my jsme museli reagovat, protože tímhle se úplně změnila ta naše původní myšlenka. Zjistili jsme, že takhle fungovat určitě nemůžeme. “ (R3)

„ Spousta lidí zůstalo jen online. Je to vlastně trojnásobek lidí oproti těm, co si za námi chodí popovídat face to face. S těmi už si tedy pouze píšeme nebo voláme přes videohovory. Ty lidi si na to zvykli i v jiných odvětvích. To znamená – Lidí je daleko víc a

my jsme museli komplet změnit svůj přístup. Zatím se zdá, že efektivně a bereme to tak, že i změna z naší strany byla potřeba. “(R3)

Odpovědi zde byly jednoznačné, a to v tom, že dopad na zařízení nebyl pouze jeden, ale bylo jich hned několik. Například zjednodušení legislativy bylo velké zjednodušení pro budoucí klienty. Jako největší dopad této pandemie berou pracovníci větší množství klientů. Nárůst, kde mluvíme o 1000 % je pro takové zařízení až zničující. Proto muselo spoustu své práce přesunout jen do online prostoru.

Za B.) Jaký měl Covid – 19 dopad na klienty zařízení.

„Dalo by se říct, že to pro některé bylo velké pokušení a taky propad. Jinak by ten nárůst nebyl tak velký. I ten, který do té doby hrál nějak normálně a měl hranice, tak se bohužel stal naším klientem, jelikož bylo až moc volného času. “ (R3)

„Stalo se i to, že se mění struktura těch klientů. To znamená, že před Covidem – 19 to byli do velké míry sázkaři, gambleři a přes ten Covid se v tom online prostoru začal objevovat i gaming. Do toho spadají velkou částí nezletilý. Velmi často se stávalo, že nám volali zoufalé maminky dětí. Děti totiž přestaly mít režim a stalo se to, že začali krást peníze svým rodičům, aby si mohly vylepšovat postavy v hrách a tak dále. Toho byl taky obrovský nárůst. “ (R2)

Dle výpovědí je zřejmé, že problém to nezpůsobilo jen u lidí, kteří například sázeli jen příležitostně, ale i u klientů, kteří si již procházeli léčbou. Velmi zstrašující informace je ta, že se tyto závislosti týkají i nezletilých dětí. U většiny dětí to bylo způsobené tím, že byl velmi omezený veřejný pohyb a také online výuka. Zdá se, že škola bylo mnohdy jediné místo, které donutilo děti odejít od svých PC.

„Přesné číslo se neodvážím říct. Určitě ale lidé závislý na gamingu tvoří minimálně 1/3 našich klientů. “ (R3)

„Když během Covidu přišly ty velký uzávěrky, že opravdu člověk mohl být maximálně doma, tak se stávalo i to, že nám klienti volali zoufalí, co mají dělat. Normálně jsme jim pomáhali vymýšlet různé plány a aktivity v jejich volném čase, které mohli dělat, aby nebyli doma a díky tomu nebylo to nutkání vsadit si tak velké. “(R3)

Celý rozhovor byl zakončen větou: *„Díky Covidu jsme se jako zařízení ocitli na určité hranici v počtu klientů, ale pořád se to ještě dá nějak zvládnout.* “ (R1)

Diskuse

Ve své bakalářské práci jsem se snažila zjistit, zda za posledních 5 let, kam spadá i období nemoci Covidu – 19, proběhl vzestup zejména online sázení. Dohromady jsem oslovila 3 respondenty, kteří pracují v Poradně pro nelátkové závislosti, která spadá pod organizaci Prevent 99, aby se podělili o své zkušenosti. V této poradně jsem působila během své povinné praxe a společně jsme se zde domluvili na vzájemné spolupráci díky mé bakalářské práci. Vedla jsem s pracovníky polostrukturovaný rozhovor, který byl nahráván a následně jsem odpovědi přepsala. Jednalo se o kvalitativní výzkum, kde respondenti odpovídali na mé otázky a také měli možnost sdělit další informace, které brali jako důležité.

Zajímalo mě, jaký je nejčastěji zmiňovaný důvod, proč klienti začnou se svou závislostí. Z rozhovoru jsem se dozvěděla, že zmiňované důvody jsou odreagování a zábava. Jako nejčastější důvod zmiňují sociální pracovníci výhru. Také se mluví o tom, že dalším důvodem u online sázení je, že tomu sázející rozumí. O závislosti na online sázení mluvíme nejčastěji o současných či bývalých sportovcích. Tento fakt je potvrzen ve Výroční zprávě o hazardním hraní v České republice z roku 2018. Je zde zmiňováno, že poskytovatelé hazardu často cílí na nové sportovce v podobě reklamy, která se objevuje na stadionech či samostatných dresech hráčů. Tato reklama je ale definována jako sponzoring, tudíž ani v rámci poskytovatelů nemusí být zdůrazňováno varování o riziku vzniku závislosti.⁵⁷ Pokud v tomto odvětví mluvíme o částkách, pro většinu je složité si představit, o jakých číslech můžeme mluvit. Přesné číslo nebylo řečeno a nebyli nalezené žádné spolehlivé zdroje, kde by byla zmíněna přesná čísla. Můžeme však říct, že se pro klienta většinou jedná o nadstandartní částky.

Další věc směřovala opět klientům a zajímalo mě, zda klienti přicházejí sami nebo od sebe nebo k tomu jsou donuceni. Dozvěděla jsem se, že v této cílové skupině se vyskytují obě varianty. Velké specifikum pro toto zařízení je to, že i když klient dorazí sám, tak sociální pracovníci následně chtějí, aby přivedl i svou rodinu nebo toho, kdo je mu blízký. Podle pracovníků je to lepší pro následnou léčbu a urovnání blízkých vztahů je velmi nápomocné. Tuto myšlenku potvrzuje například K. Nešpor ve své knize Návykové chování a závislost, kde popisuje průběh léčby u patologických hráčů a přirovnává ji například k léčbě závislých na alkoholu, kde je součástí sezení, kterého se účastní i rodinní příslušníci.⁵⁸ Stejně tak jako když klient dorazí na první sezení, je seznámen s cílem spolupráce, riziky ale také s tím, že do léčebného programu bude zapojena i jeho blízká osoba. Pokud klient nesouhlasí, je to samozřejmě respektováno. Je dobré mu však vysvětlit, jak by jeho cesta mohla vést dál a potom je už na něm, jak se rozhodne.

Látkové závislosti jsou oproti nelátkovým velmi řešené téma. Nelátkové závislosti jsou v dnešní době velmi aktivní, ale zřídka kdy se o nich mluví. Napadlo mě tedy, zda je možná mezi těmito závislostmi v některých věcech podobnost. Jeden z respondentů, se kterým jsem vedla rozhovor si myslí, že zde menší shoda je, a to v některých následcích, které závislosti mohou mít. Například, že klient je nucen opustit své okolí, práci či přátelé.

⁵⁷ Mravčík, V., Rous, Z., Chomynová, P., Grohmannová, K., Janíková, B., Černíková, T., Tion Leštinová, Z. (2019). Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018. Praha: Úřad vlády České republiky.

⁵⁸ NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. 5., rozšířené vydání. Praha: Portál, 2018. Str: 97.

Dle K. Kaliny je shoda mezi těmito závislostmi i v léčbě. Stejně metody jako při terapii chemických závislostí se uplatňují i při léčbě behaviorálních závislostí. Akce týkající se rodinné terapie, svépomocných skupin a psychoanalytických, psychodynamických a motivačních technik. Nelátkové závislosti nejsou povoleny pro použití s farmakoterapeutickými léky. Hlavním rozdílem mezi zvládním drogové závislosti a nedrogovou závislostí je cíl léčby. Preferovaná abstinence v případech nelátkových závislostí je extrémně obtížná, zejména vzhledem k široké škále oblastí, které ovlivňuje. V tomto případě je regulované užívání cílem nelátkových závislostí.⁵⁹ Dále také Hou a kolektiv studovali účinky bupropionu na počítačovou a internetovou závislost. Jeho účinky jsou podle vyšetřovatelů ekvivalentní účinkům u lidí s drogovou závislostí.

Závislí na online hrách a videohrách hlásili po terapii méně herního času, chutě a stimulací vyvolané mozkové aktivity.⁶⁰ Můžeme tedy jednoznačně říct, že látkové a nelátkové závislosti mají některé aspekty společné.

Otázka jsou-li pro sociálního pracovníka nějaká rizika při práci s klienty, kteří mají závislost na nelátkových závislostech, se zdála jako velmi náročná na odpověď. Respondent č. 1 sdělil, že největší riziko vidí v tom, že by do zařízení přišel nějaký známý či rodina. Avšak zdůraznil, že v tomto odvětví není ani tato věc jako přímé riziko, jelikož jsou přesně stanovené postupy, jak v takových situacích pracovat. K těmto informacím bohužel není žádný knižní či internetový podklad.

Další otázky byly směřované k tématu Covid – 19 a jaký měla tato nemoc dopad na zařízení a jejich klienty. Covid – 19 byl velmi obtížný a zejména v době, kdy přišla přísná nařízení o tom, že se lidé nesmí osobně stýkat a zařízení, kam spadala i Poradna pro nelátkové závislosti, se uzavřela. Respondenti vypovídají, že dopadů na jejich zařízení bylo hned několik. Jedna z věcí byla ve způsobu hraní, kde byly velkou rolí sázkové kanceláře, které zjednodušily přístup a založení účtu na jejich stránkách. Největší dopad to mělo na vzrůst závislých. Dle odhadů respondentů se v jejich zařízení mluví až o 1000% nárůstu. Pokud bychom měli mluvit v přesných číslech, tak každý z pracovníků na sebe měl 27 klientů v online prostředí před Covidem – 19. V současné době ze statistiky za rok 2022 je v zařízení 271 lidí online. To, že se za posledních pár let konal velký vzrůst nelátkových závislostí se můžeme dovědět například i ze Zprávy o digitálních závislostech v České republice za rok 2022. V posledních letech začalo internet a další digitální technologie používat více jednotlivců, nejen děti a náctiletí, ale i dospělí. Dostupné informace naznačují, že procento osob ohrožených nadměrným používáním internetu, hraním videoher a využíváním sociálních sítí u dětí i dospělých roste.⁶¹ Díky těmto počtům musela poradna přesunout spoustu svých klientů pouze na online konzultace, jelikož by nezvládali vidět se se všemi „face to face“. Respondent č. 1 sdělil, že díky Covidu a celé situace, která za se posledních pár let změnila se zařízení ocitlo na hranici klientů, které mohou přijímat.

⁵⁹ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). Str: 102.

⁶⁰ Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2012). Internet and Gaming Addiction: A Systematic Literature Review of Neuroimaging Studies. Načteno z NCBI National Center for Biotechnology Information: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4061797/>

⁶¹ Home - drogy-info.cz [online]. Copyright © [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33706/1150/Zprava-o-digitalnich-zavislostech-v-CR-2022_v220830.pdf

7 Závěr

Bakalářská práce byla věnována nelátkovým závislostem, zejména online sázení. Cílem této bakalářské práce bylo na základě odborných zdrojů, literatury a výzkumu představit vývoj online sázení, jak na tuto situaci reaguje oddělení Preventu 99 – Poradna pro nelátkové závislosti a jeho zaměstnanci. Pro výzkum byla zvolena forma kvalitativního výzkumu. Tohoto výzkumu se zúčastnili 3 respondenti, kteří pracují v poradně pro nelátkové závislosti.

Výsledky výzkumu, jež byly v této bakalářské práci provedeny, ukázali, že problematika online sázení je velmi rozsáhlý problém napříč celou společností. S tímto tématem souvisí i doba, ve které žijeme. Je to doba plná zejména internetu, sociálních sítí a počítačových her. Obávám se ale, že tyto věci mohou změnit pouze ti, kterých se to opravdu dotýká a může to vytvořit problém zvaný „závislost“.

Ráda bych také upozornila na věci, které se změnilo kvůli Covidu – 19 skrz sázkové kanceláře. Byly pozměněny pravidla k umožnění založení si účtu, přes který lze hrát online hry nebo sázet. Pravidla byly pozměněny kvůli tomu, že se lidé nemohli stýkat, a tudíž si nemohli nechat potvrdit OP přímo na pobočce sázkové kanceláře, a tak od té doby stačí, když svůj OP pouze oskenujete a zašlete online. Já tuto věc vidím do budoucna jako problém, jelikož se toho dá velmi lehce zneužít a takovým problémům by se mělo předcházet.

Na základě výzkumu bylo zjištěno, že v problematice nelátkových závislostí proběhl vzestup. Tento vzestup se však týkal pouze doby během nemoci Covid – 19, nikoli za posledních 5 let.

Pro bakalářskou práci bylo nesmírně důležité získat podstatné informace od respondentů. Jako první přišel na řadu rozvoj kontaktu a důvěry a poté realizace rozhovorů. Během praxe jsem měla možnost do této problematiky již nahlédnout, ale jednání s respondenty pro mě byla cenná zkušenost, protože mi pomohla lépe porozumět tomuto problému.

Bakalářská práce může zvýšit povědomí o této problematice a přinést další výhody a cenné informace naší společnosti.

Seznam použitých zdrojů

Použitá literatura

BĚLÍK, Václav, Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ a Blahoslav KRAUS. Slovník sociální patologie. Praha: Grada, 2017. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0599-1.

BLINKA, Lukáš. Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba. Praha: Grada, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-210-7975-5.

DÁVIDOVÁ, Michaela. Patologické hráčství: výskyt, diagnostika, léčba, komplexní pohled na problematiku. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-247-2758-5.

FAFEJTA, Martin. Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1030-6.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů. Praha: Grada, 2009. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2781-3.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0.

JARVIS, Robert M. a Martin D. OWENS: Gaming law: cases and materials. 2nd edition, nakladatelství LexisNexis, 2003.

KALINA, Kamil. Klinická adiktologie. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4331-8.

KŘÍŽOVÁ, Ivana. Závislosti: pro psychologické obory. Praha: Grada, 2021. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-1754-3.

Mravčík, V., Rous, Z., Chomynová, P., Grohmannová, K., Janíková, B., Černíková, T., Tion Leštinová, Z. (2019). Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018. Praha: Úřad vlády České republiky.

NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8.

NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. 5., rozšířené vydání. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1357-4.

PAPEŽOVÁ, Hana, ed. Spektrum poruch příjmu potravy: interdisciplinární přístup. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2425-6.

PRAŠKO, Ján. Úzkostné poruchy: klasifikace, diagnostika a léčba. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-997-6.

PRUNNER, Pavel. Psychologie gamblerství, aneb, Sázka na štěstí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-074-1.

RAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-80-6.

ROSE, Nelson I. a Martin D. OWENS. Internet gaming law. 2nd ed., rev. and expanded. Nakladatelství: Mary Ann Liebert, 2009.

ŠEVČÍKOVÁ, Anna. Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-210-7527-6.

ŠTĚRBOVÁ, Dana a Miluše RAŠKOVÁ. The specifics of communication in relation to sexuality I: helping professions in relation to sexuality, including persons with intellectual disabilities. Olomouc: Palacký University Olomouc, 2014. ISBN 978-80-244-4444-4.

Treasure, Janet, Schmidt, Ulrike, Furth, Eric van. The essential handbook of eating disorders. Wiley, 2005. ISBN10 0470014636.

WEISS, Petr. Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba. Vyd. 2. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-419-9.

WEISS, Petr. Sexuální chování v ČR - situace a trendy. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-558-X.

Internetové zdroje

Bezpečnostní otázky při výběru online sázkové stránky | Diit.cz. Diit.cz - Vybráno z IT [online]. Copyright © 1998 [cit. 07.03.2023]. Dostupné z: <https://diit.cz/clanek/bezpecnostni-otazky-pri-vyberu-online-sazkove-stranky>

Gamblerství | NZIP. NZIP – Národní zdravotnický informační portál [online]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/255-gamblerstvi>

Gambling na internetu: Peníze jsou pro online sázkaře jen virtuální čísla | Radio Wave. Radio Wave [online]. © 1997 [cit. 01.03.2023]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/gambling-na-internetu-penize-jsou-pro-online-sazkare-jen-virtualni-cisla-6705599>

Gambling nebo patologické (problémové) hráčství – Prev-Centrum. Prev-Centrum – Pomáháme s řešením obtížných životních situací [online]. Copyright © 2017 [cit. 14.1.2023]. Dostupné z: <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/gambling-nebo-patologicke-problemove-hracstvi/>

Home - drogy-info.cz [online]. Copyright © [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33706/1150/Zprava-o-digitalnich-zavislostech-v-CR-2022_v220830.pdf

Jak mám poznat, že blízký je závislý na sociálních sítích a co s tím můžu dělat? - Neprohraj.se. Neprohraj.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB [online]. Copyright © 2023 Neprohraj.se [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.neprohraj.se/jak-mam-poznat-ze-blizky-je-zavisly-na-socialnich-sitich-a-co-s-tim-muzu-delat/>

Kleptomanie | Medicína, nemoci, studium na 1. LF UK. Stránky o medicíně, nemocech a studiu na 1. LF UK [online]. Copyright © 2011 MUDr. Jiří Štefánek, IČO 88318427. [cit. 26.03.2023]. Dostupné z: <https://www.stefajir.cz/kleptomanie>

MLČOCHOVÁ, E. Příznaky-projevy nemocí [online]. Copyright © 2012 – 2018 [cit. 14.1.2023]. Dostupné z: <https://www.priznaky-projevy.cz/psychiatrie-sexuologie/596-kleptomanie-priznaky-projevy-symptomy>

Neprohraje.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB. Neprohraj.se - Poradna pro nelátkové závislosti ČB [online]. Copyright © 2023 Neprohraj.se [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.neprohraje.se/#kdojsme>

NZIP. NZIP – Národní zdravotnický informační portál [online]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/264-hypersexualit>

O nás - PREVENT 99. PREVENT 99 - Sociální práce, podpora rodin a vzdělávání. [online]. Copyright © 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/o-nas/>

Poradna pro nelátkové závislosti. PREVENT 99 - Sociální práce, podpora rodin a vzdělávání. [online]. Copyright © 2023 [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.prevent99.cz/pnz/#sluzby>

Sázení on-line na internetu. DSL.cz [online]. Copyright © 2023 dsl.cz [cit. 01.03.2023]. Dostupné z: <https://www.dsl.cz/clanky/156-sazeni-on-line-na-internetu>

Sázkové kanceláře, kursově sázky online, sázení na sport [online]. [cit. 2012-03-4]. Dostupné z: <http://www.sazim-online.cz/>

Státní zdravotní ústav. Gamblerství [online]. © 2023 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z <https://www.nzip.cz/clanek/255-gamblerstvi>

VACEK, J. Nelátkové závislosti – patologické hráčství [online]. © [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.adiktologie.cz/file/404/patologicke-hracstvi.pdf>

WATSON, Stevie; LIDDELL Jr., Pearson; MOORE, Robert S. and William D. ESHEE Jr.: The Legalization of Internet Gambling: A Consumer Protection Perspective, Journal of Public Policy & Marketing Vol. 23, No. 2 (Fall, 2004), pp. 209-213. [cit. 2012-03-4]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/30000761>.

[online]. Dostupné z: - https://is.muni.cz/th/lemdm/Bakalarka_nova.pdf

Zákon:

186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-186>

ABSTRAKT

REZKOVÁ, N. *Vzestup online sázení za posledních let v Jihočeském kraji*. České Budějovice 2023. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra sociální a charitativní práce. Vedoucí práce doc. PhDr. David Urban, Ph. D.

Klíčová slova: nelátkové závislosti, online sázení, hazard, gambling, rizika online sázení, Prevent 99

Bakalářská práce se zabývá tématem, které není veřejností tak diskutované, a to je problematika nelátkových závislostí, zejména online sázení. V úvodu je přiblížena definice nelátkových závislostí, dále se práce zabývá online sázením, organizací Prevent 99 a zejména poradny pro nelátkové závislosti. Cílem mé práce bylo na základě odborných zdrojů, literatury a vytvořeného výzkumu osvětlit vývoj online sázení, jak na tuto situaci reaguje oddělení Preventu 99 – Poradna pro nelátkové závislosti a jeho zaměstnanci. Pro splnění mého cíle byl využit kvalitativní výzkum, který byl veden pomocí polostrukturovaného rozhovoru.

Abstract

The rise of online betting over the last 5 years in the South Bohemian region

Key words: non-substance addictions, online betting, gambling, gambling, risks of online betting, Prevent 99

The bachelor's thesis deals with a topic that is not so discussed by the public, namely the issue of non-substance addictions, especially online gambling. In the introduction, the definition of non-substance addictions is presented, the thesis also deals with online betting, the Prevent 99 organization and especially counseling centers for non-substance addictions. The aim of my work was to shed light on the development of online gambling, based on professional sources, literature and research, how the department of Prevent 99 – Counseling Center for non-substance addictions and its employees reacts to this situation. To fulfill my goal, qualitative research was used, which was conducted using a semi-structured interview.